

Minnesanteckningar

Datum
2020-11-19

Postadress
Box 4030
171 04 Solna

Besöksadress
Solna strandväg 132B
171 54 Solna

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Minnesanteckningar

Forum för internationalisering, 2020-10-02

Deltagare:

Henrik Strömberg Croné, CSN
Alexandra Swenning, CSN
Elin Jansson, Justitiedepartementet
Markus Filipsson, Migrationsverket
Camilla Odin, Migrationsverket
Lena Bruce, Regeringskansliet
Kurt Bratteby, SI
Monika Wirkkala, SI
Hans Pohl, Stint
Agneta Marell, SUHF/Jönköping University
Cilla Häggkvist, SUHF/Uppsala universitet
Anders Ahlstrand, UHR
Daniel Edquist, UHR
Tuula Kuosmanen, UHR
Mikael Olsson, UHR
Andreas Sandberg, UHR
Ulf Hedbjörk, UKÄ
Anna Lundh, UKÄ
Jonas Brynhildsen, Utbildningsdepartementet
Helena Lejon, Utbildningsdepartementet
Ylva Fältholm, SUHF/Högskolan i Gävle

Gäster:

Linnea Möller, UHR
Loulou von Ravensberg, UKÄ

Inledning, presentationsrunda

Tuula hälsar välkommen

Hearing rörande Covid-19: effekter och framtidsscenario(s) avseende internationalisering och mobilitet inom högre utbildning

UHR, Utbytes- och antagningsperspektivet

Daniel Edquist & Andreas Sandberg, Universitets- och högskolerådet

Andreas inleder med att tala om antagning. Höstantagningen av Internationella studenter var i princip färdig när Coronan slog till. Höstantagningen uppvisade det högsta söktrycket och högsta antalet antagna hittills. Ovanligt högt antal antagna också till vårterminen -21, jämfört med tidigare år. Antagningen under våren annars traditionellt en mindre sådan.

Svårt att veta hur trycket blir till antagningen höstterminen -21. Antagningen till masterutbildningar och till internationella kurser öppnar om två veckor. Enligt kontakter med universitet och högskolor är det fortsatt högt intresse för studier i Sverige. Enligt uppgift har studenter resonerat i termer av "om inte detta år så åtminstone nästa år". Andreas säger att UHR utgår ifrån att det blir liknande söktryck framöver. Ingen förändring i antalet besök på UHR:s siter eller till myndighetens Contact Center. Dock är det troligt att många väntar med att betala sin anmälningsavgift till sista stund vilket i så fall kan fördröja handläggningen till antagningen något. Inbetalning av avgift krävs för att handläggningen ska löpa vidare vilket innebär att man kan få vissa stopp i handläggningen.

Daniel Edquist fortsätter med att redogöra för effekterna på utbytesverksamheten. Antalet utbyten inom UHR:s program var i en uppåtgående trend när Coronan slog till hårt. När pandemin bröt ut var 1 600 svenska studenter ute på Erasmusutbyten. Mycket aktiviteter för att minska riskerna och för att hantera störningar. Kommissionen var snabbfotad i att hitta former för att minimera kostnader och skador för individer. UHR har hanterat många frågor och begäran om uppskov och förlängningar.

Inför hösten blir det möjligt för studenter att påbörja utbyte på distans och övergå till fysisk mobilitet om möjligt. Medel har omfördelats från mobilitet till strategiska partnerskap. Lärosäten får även behålla administrationsbidrag för digitala mobiliteter. EU-kommissionen har också beslutat om en extrautlysning för bland annat lärosäten på temat digitala verktyg som UHR administrerar.

UHR har ställt frågor till lärosätena om antalet planerade, pågående och genomförda in- och utresande utbyten under hösten 2020. 32 lärosätena svarade. 9 lärosäten svarade att de inte har utresande studentutbyten under hösten och nästan inga personalutbyten. När det gäller inresande mobilitet svarade 26 lärosäten att de har inresande studenter från Europa hösten 2020 och 9 svarade att de har inresande inom utomeuropeisk mobilitet. Dock är det osäkert hur många som faktiskt är på plats i Sverige.

Daniel nämner kort hur det ser ut i de övriga nordiska länderna, blandad bild, och avslutar med att nämna att svenska lärosäten har varit framgångsrika med sina ansökningar om Europauniversiteten och UHR satsar nu på ett nätverk för de svenska lärosäten som beviljas (11 st.). Daniel avslutar med att flagga kort om det nya Erasmus+ programmet som bland annat kommer att öppna upp mer för blandad mobilitet (virtuell och på campus), kortare mobilitetsperioder och doktorandutbyten

(ett utvecklingsområde för UHR är att informera mer om detta) och utveckling av strategiska partnerskap.

Anders Ahlstrand, UHR, tipsar om att det nu på SVT finns en hel del material om utbytesstudenter, statistik och intervjuer.

SUHF, Lärosätesperspektivet

Agneta Marell, SUHF, Jönköping University

Agneta pekar på att det är svårt att ännu få grepp om vad som händer. Bilden av vad som händer på lärosätena är svåröverblickbar och splittrad; vissa tar emot internationella studenter för undervisning på campus, andra inte, vissa arrangerar utbytetermin på distans i Sverige medan studenten sitter i sitt eget land, men det förekommer också att inresande studenter läser på distans i Sverige.

Ökning i antal utländska ansökningar till avancerad nivå men färre som faktiskt kommer; av betalstudenterna är det i genomsnitt (varians mellan lärosäten) 60-70 procent som kommer. Det är färre som åker ut än kommer in.

När det gäller forskning är bilden likartad i att den är splittrad. Mycket fortsätter som vanligt men en hel del går på sparlåga, exempelvis projekt som sker i samarbete med företag och andra lärosäten. Många större forskningsprojekt förskjuts framåt i tiden.

Begynnande diskussion i sektorn huruvida och i vilken grad man kan öppna upp campus, och för vem. Vissa lärosäten tar emot studenter medan andra är mer försiktiga. Studieovana förstaterminsstudenter prioriteras av flera lärosäten. Det förekommer även att studenter på utbildningar med många praktiska moment eller laborativa moment prioriteras. Vad gäller lärare har trenden varit att man uppmanar fler att vara mer på arbetsplatsen.

Agneta uttrycker en oro för studenthälsan och säger att det generellt är ett ökat tryck på studenthälsan. Studiemiljön hemma, ofta i trånga utrymmen, är inte optimal - i synnerhet för den som är studieovan. Att alternera prioriterade grupper på campus skulle kunna vara en lösning och övervägs av flera.

Framåt: vad ska hända VT21? Första temperaturmätare på vad som kommer att hända är vårterminen -21. HT21 som är den stora ansökningsomgången är det stora testet. Rekryteringsaktiviteter sker mest per digitala kanaler, jämfört med tidigare år då man haft mer fysisk närvaro.

Långsiktigt – Agneta berättar att SUHF i det perspektivet tror på övergång till ett normalläge. Svenska lärosätens vill fortsätta att driva den seminariekultur som utmärker undervisningen och som är uppskattad. Den fysiska närvaron med möten och samtal mellan individer har varit en förutsättning för detta. Nu måste lärosäten hitta former för hur det ska kunna ske även om studenterna eventuellt inte befinner sig på campus så man ses fysiskt. Hur kommer det att påverka framtiden? Kommer det påverka internationella studenter? SUHF fortsätter även fundera kring distansutbildningens framtid, där lärosätet spelar en större men helt annan roll än om man väljer att studera fysiskt på plats. Kan innebära helt nya strömningar. Fysisk närvaro kommer att vara en viktig komponent även i framtiden, men digitalisering kommer spela en större roll.

Högskolornas och universitetens nätverk för strategisk internationalisering, Hönsi och Unsi, har gjort statistiksammanställningar som ännu inte har publicerats, dessa kommer om ett par veckor.

Svenska institutet, Relations- och talangperspektivet

Kurt Bratteby & Monika Wirkkala, Svenska institutet

Kurt inleder med att konstatera att Covid är här för att stanna ett tag. SI ser en tendens att studenter nu söker sig till närliggande områden, kan vi förutspå ett ökat fokus på EU framöver?

Sverige som kunskapsnation: SI har ett förtydligt uppdrag i myndighetsinstruktionen att främja Sverige som kunskapsnation genom att informera om svensk högre utbildning, forskning och innovation samt marknadsföra svensk högre utbildning i andra länder – men inga nya resurser. SI inriktar sig på att utveckla ett nära samarbete med innovations- och forskningskontoren för att marknadsföra Sverige som kunskapsnation. SI förutser att UD kommer att vilja fortsätta denna fokusering.

Bilden av Sverige under Corona: Kurt berättar om hur Sveriges hantering av Coronapandemin uppfattas internationellt. I Nation Brands Index (NBI) mäts styrkan i 50 länders nationsvarumärken kopplat till hanteringen av hälsokriser. I enkätundersökningen där 20 000 personer från 20 länder tillfrågats placerar sig Sverige på plats 15 av 50 länder: 40 % av respondenterna är positiva till Sveriges hantering av hälsokriser, 43 % neutrala och (förvånande få!) 17 % är negativa. De länder som bedöms hantera hälsokriser bäst är Tyskland, Kanada, Nya Zeeland, Schweiz och Japan. Längst ner på listan över de 50 länderna återfinns Mexiko, Nigeria, Indien, Brasilien och USA. De personer som är mest positiva till Sverige kommer från Indien, Egypten och Kina. De som är minst positiva kommer från närliggande europeiska länder.

Marknadsföring av Sverige som studiedestination: SI genomför nu endast digitala marknadsföringsinsatser och har upphandlat ett mässverktyg för detta ändamål. Många lärosäten deltar i de digitala mässorna.

SI har lanserat en ny webbsida: studyinsweden.se – *Live and learn the Swedish way*. Sajten är testad på fokusgrupp och ger skräddarsydd information beroende på vilket land man befinner sig i.

Våren genomsyrades av oro och krishantering kring covid och internationella studenter i och till Sverige. Möten hölls med involverade departement (UD, utbildnings- och justitiedepartementet), myndigheter (MiV, SI och UHR) och SUHF. Problemen som togs upp var framförallt migrationsrelaterade. Gruppen hade täta samtal och löste ut frågorna en efter en. Man fortsätter i höst med fokus på våren 2021.

SI-stipendiater: Ett större antal stipendiater kom till Sverige höstterminen 2020 än förväntat. I dagsläget har 327 av 407 stipendiater tagit sig till Sverige. Sammantaget är bilden mycket mer positiv än vad man trodde.

Sverige som kunskapsnation: Monika avslutar med att kort berätta om SI:s nära samverkan med Innovations- och forskningsråden. Samverkan sker även med svenska regioner, science parks och med SACC i USA. Nu undersöker man behovet hos olika parter att samverka kring kommunikation och en budskapsplattform för Sverige som kunskapsnation.

Migrationsverket, Migrationsperspektivet

Markus Filipsson & Camilla Odin, Migrationsverket

Pandemin har inneburit stor påverkan på verksamheten, främst rörande förstagångsärenden. Det har varit en minskning på 5000 ärenden visavi tidigare år. Det tillfälliga inreseförbudet under våren, utan undantag för studenter, innebar inte något hinder för att bevilja uppehållstillstånd, men ett problem för de framtida studerande att resa in. För tilltänkt inresande innebar också svårigheter att besöka ambassader för att lämna biometri och att resa ut ur hemlandet problem. Det var även svårt för folk att lämna p.g.a. att flyg inte gick vilket också i vissa fall innebar problem för folk som befann sig i Sverige med uppehållstillstånd. Det fanns även en del rättsliga problem eftersom rättsläget och praxis inte var helt uppdaterat till det nya läget; bland annat kan inte distansstudier vara grund för uppehållstillstånd.

Migrationsverket har arbetat med åtgärder för att effektivisera och minska antalet utredningar för utlandsmyndigheterna och har haft utökat samarbete med UD och utlandsmyndigheterna.

Migrationsverket ändrade också praxis i flera fall: studenter som har svårigheter att resa hem får möjlighet till kostnadsfria besökstillstånd. Då distansstudier inte kan ligga till grund för uppehållstillstånd har Migrationsverket bestämt att tillfälligt ändra praxis genom att godta en viss omfattning av distansstudier, detta kommer även fortsätta under vårterminen. För att åstadkomma detta har myndigheten samarbetat med lärosätena och med SUHF och Camilla lyfter särskilt fram den goda hjälp som myndigheten haft av listan över hur lärosätena lägger upp sina utbildningar, tack vare listan har handläggningstiden kunnat kortas avsevärt.

Migrationsverket kommer att fortsätta arbetet med att försöka effektivisera arbetet, se över möjligheten till distansutredningar bl.a. När det gäller uppehållstillstånd för distansstudier finns ett behov av permanenta bestämmelser.

Markus tillägger att den operativa verksamheten har fungerat bra tack vare samarbete med SUHF och lärosätena. Han menar också att snabbheten i att skapa en tillfällig praxis har inneburit att man i nuläget inte har en onaturligt stor ärendebalans. Beslutsbrev uppdaterades med information om restriktioner. Camilla påpekar i sammanhanget att man också haft färre ärenden.

På en fråga från Anders Ahlstrand om huruvida arbetet inom Forums migrationsgrupp haft påverkan på hur man kunde hantera vårens situation svarar Markus att det inte var någon direkt påverkan då frågorna hanterades utanför migrationsgruppen men kontakterna och kanalerna fanns redan upprättade vilket underlättade.

UKÄ, Kvalitetssäkrings- och statistikperspektivet

Anna Lundh, Universitetskanslersämbetet

Anna inleder med att berätta om några kommande statistikpubliceringar om studentmobilitet och distansutbildning som släpps den 22 oktober respektive den 3 december och kan hämtas både från UKÄ:s och SCB:s webbplatser. Publiceringen den 22 oktober är officiell statistik om inresande studenter som täcker in en 10-årsperiod.

Där finns uppgifter om nya och samtliga inresande studenter i Sverige läsåren 2010/2011 – 2019/2020, fördelat på kön, ålder, geografiskt område, land och lärosäte. Förmodligen kommer det att märkas en viss "coronaeffekt" i uppgifterna från vårterminen 2020, men hur den kommer att te sig är ännu oklart. I det statistiska meddelandet *Internationell studentmobilitet i högskolan 2019/20*, som publiceras den 3 december, ingår uppgifter om inresande studenter på distans.

Det förs en diskussion om hur UKÄ kan vara snabbare med statistik utan att förlora i kvalitet. Anna passar också på att göra reklam för UKÄ:s databas "Högskolan i siffror".

UKÄ:s kvalitetsgranskningar pågår i stort sett enligt tidplan med vissa förskjutningar, men bedömargruppsmöten, platsbesöksintervjuer och andra möten sker nu helt på distans. Lärosätenas snabba omställning till det digitala under pandemin har varit en viktig förutsättning för en i huvudsak lyckad övergång. På vissa sätt har det också inneburit att det har varit lättare för internationella representanter att delta. Nordiska bedömare har under pandemin kunnat delta fast det har varit stängda gränser. Digitala lösningar är inte nytt i dessa sammanhang utan har använts av UKÄ även tidigare, främst i form av intervjuer via Skype i utbildningsutvärderingar. Dessa erfarenheter har bidragit till att säkerställa att kvalitetssäkringsverksamheten kunnat fullföljas.

Sverige har nu ett kvalitetssäkringssystem som är kompatibelt med ENQA:s standarder och riktlinjer (ESG). UKÄ ansöker för närvarande om nytt medlemskap i ENQA, efter att under ett antal år varit affilierad organisation. ENQA:s granskning av UKÄ som svenskt kvalitetssäkringsorgan sker i form av peer review genom en bedömargrupp sammansatt av internationella sakkunniga inklusive studentrepresentant. Underlaget för bedömningen består av en [självvärderingsrapport](#) som tagits fram av UKÄ, ett platsbesök med intervjuer av UKÄ:s personal och externa intressenter, och kompletterande dokumentation. Platsbesöket har inte kunnat ske som vanligt på grund av pandemin, men ENQA har i stället för första gången genomfört ett platsbesök digitalt, vilket ägde rum i månadsskiftet september-oktober. Trots utmaningen att koppla samman bedömarna - som befann sig på så vitt skilda platser som Köpenhamn, Bryssel och Zagreb - och ett stort antal intervjupersoner inom och utom UKÄ, kunde platsbesöket genomföras framgångsrikt. ENQA:s styrelse väntas fatta beslut om medlemskap för UKÄ före årsskiftet. UKÄ avser därefter att också ansluta sig till det europeiska registret för kvalitetssäkringsorgan, EQAR.

Även om det mesta av UKÄ:s kvalitetssäkringsverksamhet kunnat genomföras trots pandemin, har bland annat den nya tematiska utvärderingen av lärosätenas arbete med breddad rekrytering skjutits fram. Även kartläggningen av hur ämnes- och yrkesläroverksamheterna förbereder för arbete inom kommunal vuxenutbildning har UKÄ flyttat fram, av hänsyn till lärosätena. På det juridiska området stöttar UKÄ lärosätena genom att ge förhandsbesked i juridiska frågor som har aktualiserats av pandemin.

Anna fortsätter med att berätta om det regeringsuppdrag som UKÄ nyligen fått om att följa upp konsekvenserna av corona för högskolans verksamhet. Uppföljningen ska inkludera effekter av övergången till distansundervisning, och regeringsbeslutet om högskolans utbyggnad. Syftet med uppdraget är att följa upp resultaten av insatserna och dra lärdom av effekterna på högre utbildning och forskning på både kort och lång sikt. Uppdraget ska genomföras i dialog med lärosätena. Slutredovisning sker 2022, men UKÄ ska fortlöpande rapportera till Utbildningsdepartementet hur arbetet går. Det blir ett omfattande projekt inom UKÄ, och är fortfarande i uppstartsfasen. Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har fått liknande uppdrag.

På en fråga från Tuula om hur UKÄ kommer att sprida resultaten från detta "pandemiuppdrag" och huruvida det kommer att inbegripa skriftlig information till andra aktörer än Regeringskansliet, svarar Anna att UKÄ brukar publicera alla sina redovisningar och rapporter på sin webbplats och de kan laddas ner därifrån. Anna erbjöd Forum att UKÄ kan återkomma till uppdraget längre fram, när delprojekten utkristalliserats.

Stintperspektivet

Hans Pohl, Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning

Då det mesta av Stints medel går till mobilitet är det paus i många projekt. Samarbetet pågår men utan mobilitet. Det har kommit färre ansökningar till de utlysningar som har genomförts men Hans menar att söktrycket är "hyfsat". Många har också begärt att få förlängd kontraktperiod. Inom *strategic grants* är det stort fokus på digitala aktiviteter. Då aktivitetsnivån har gått ner har Stint fokuserat på rapportskrivande och genomfört flera webinarier. Flera nya rapporter har publicerats under sommaren.

Programverksamheten fortgår. Ansökningar om förlängningar med anledning av Covid-19 beviljas med oförändrad budget. Stint uppmanar dock projektledare att vänta med att ansöka om förlängning så nära slutdatum som möjligt. Anledningen till det är att undvika att projekt behöver förlänga fler gånger.

När det gäller framtidsscenarier så är det inte troligt att Stints fokus kommer att förändras radikalt. Stints stadga stipulerar att mobilitet är fokus. Möjligen kommer aktiviteterna vara mer "blended" men den faktiska mobiliteten med vistelse i annat land är viktig för social och kulturell förståelse men också avgörande för att bygga förtroende inom projekt enligt Hans.

En positiv effekt av pandemin är att digitala verktyg används i större utsträckning för att träffas. Stint förväntar sig att det även blir ett mycket tydligare inslag i framtida projekt: Hur man kan använda digitala verktyg. En risk som Hans ser är att mer seniora akademiker även framöver avstår internationell mobilitet vilket skulle leda till färre samarbeten samt kunna få till följd att den nya generationen akademiker fostras utan tillräcklig medvetenhet om betydelsen av internationella samarbeten. Det är därför väldigt viktigt att stimulera den unga generationens akademiker till att delta i internationalisering framöver.

CSN, Studiestödsperspektivet

Alexandra Swenning & Henrik Strömberg Croné, Centrala studiestödsnämnden

Henrik inleder med att berätta om att flera regelförändringar har genomförts pga. pandemin. Rätt att behålla studiestödet; om lärosätet stänger ner helt, om studenten inte kan bedriva studier på grund av skäl som kan kopplas till pandemin, t.ex. om den studerande befinner sig utomlands och inte har möjlighet att komma hem. Fribeloppet slopades under hela kalenderåret 2020 vilket bland annat möjliggjorde för vårdstuderande att kunna arbeta mer under pandemin. Ändrade regler med möjlighet att behålla studiemedel om barns skola eller daghem stängs ner samt att kravet på läkarintyg för VAB har slopats. Man kan även få studielån avskrivna under tiden som skolan är stängd.

Alexandra fortsätter att berätta om CSN:s praxisändringar. Normalt kan studiemedel för distansstudier endast beviljas för studier inom EES och Schweiz. En praxisändring har gjort det möjligt att bevilja studiemedel för studier utanför EES och Schweiz om studierna ges på distans pga. Corona. Då bristande studieresultat troligen kommer att vara vanligare har praxis blivit generösare bedömningar av särskilda skäl vid bristande studieresultat.

När det gäller framtiden ser CSN att det totala antalet studerande i Sverige fortsätter att öka och därmed antalet som får studiemedel. Större andel distansstuderande kan innebära fler avhopp och skulle kunna få effekter på genomströmningen. Trenden att antalet studerande med studiemedel för utlandsstudier minskar kommer troligen att fortsätta även efter pandemin. En möjlig spaning rörande den utgående mobiliteten är att studenter i högre grad förlägger studierna i länder i närområdet istället för mer långväga platser.

Anders väcker frågan om det är fler som sett detta att det blir en vridning mot mer närliggande länder? Daniel (UHR) nämner att inom de internationella programmen Linnaeus-Palme och MFS har minskningen under coronapandemin varit abrupt och samma tendens syns inom Erasmus+ där minskningen för utomeuropeiska delar varit större än för geografiskt mer närliggande mobiliteter.

Monika (SI) säger att man sett en likartad utveckling – att studenter från långt bortifrån minskar och att man kanske inte åker så långt bort som till Sverige. Hon menar dock att denna trend fanns redan innan pandemin vad gäller inresande studenter.

Henrik menar att det är troligt att vi får se fler kombinerade utbyten, s.k. blended learning, vilket kan bli en utmaning för CSN framöver då nuvarande studiestödsystem inte är "jätteflexibelt". Regeländringar kan komma att bli nödvändiga. CSN deltar i det svenska nätverket för Europauniversiteten och har där fört fram dessa frågor.

Tuula frågar om det förkommer diskussioner med Regeringskansliet angående studiestöd? Alexandra och Henrik säger bägge att någon sådan diskussion inte pågår just nu.

Departementsperspektivet

Helena Lejon, Utbildningsdepartementet

Helena inleder med att tacka för värdefull information och fortsätter med att redogöra kort för konsekvenserna av pandemin för Regeringskansliet. Utbildningsdepartementet har gjort många olika insatser med anledning av pandemin och beslut av flera slag har tagits. När det gäller mobilitetsfrågor har det främst handlat om en bevakning av utvecklingen där departementet har hållit sig informerat om utvecklingen i Sverige och i internationella sammanhang. Det har förekommit mycket informationsutbyte inom nätverk inom OECD, Bolognaprocessen och EU där Utbildningsdepartementet har bidragit med underlag om vad som händer i Sverige. Möten har funkat bra digitalt.

Exempel på beslut är bland annat de angående studiemedel som har nämnts av CSN. Vidare har brittiska medborgare undantagits från studieavgift.

Från Näringsdepartementet rapporteras att flera av innovations- och forskningsråden fortsätter sitt arbete men med digitala lösningar istället. Vid kontoret i Korea genomför

man en pilot med digitala möten för bland annat ökad studentattraktion. Det har underlättat för fler att samarbeta och kontoret har sett ökat intresse för kontorets arbete. Råden i Kina och Sydkorea blir ofta kontaktade med uppvaktning om samarbete inom miljö och klimatområdet. Nya digitala kanaler kommer att underlätta det internationella samarbeten. Man ser också att då restriktionerna släpps så har man ökat tryck på de internationella forskningsområdena.

För Justitiedepartementets håll har påverkan bland annat inneburit beslut och förordningsändringar kring migrationsfrågor.

Diskussion

Kurt (SI) kommenterar det Agneta (SUHF) sade angående seminariekultur som ett svenskt signum och mål. Intressant och viktigt att föra fram. SI:s arbete med att marknadsföra Sverige som studiedestination handlar ju till stor om ett varumärkesarbete. Sverige sticker ut, bland annat med tanke på den svenska samhällsmodellen. Därför viktigt att motivera studenter att fortsätta komma till Sverige, där studier på campus fortsatt kommer vara en viktig faktor kombinerat med "blended learning" och så vidare. Monika (SI) tillägger att många av de internationella studenter som har/kommer att studera på distans ändå kommer till campus för att därifrån delta i distansundervisningen.

Ulf Hedbjörk (UKÄ) fäster sig vid frågan om vad som händer sedan och reflekterar över risken att yngre forskare kanske inte kommer att resa ut i samma utsträckning som tidigare generationer. Vilka konsekvenser får det om färre unga väljer att åka ut och/eller om de i högre grad väljer närliggande destinationer eller intresserar sig mer för framför allt kortare mobilitetsperioder? Kan få implikationer för t.ex. Europauniversiteten och mobilitetsprogrammen. Kan det vara så att den yngre generationen kommer vara mindre benägen att resa ut eftersom de unga är mer vana att "resa ut" från sin dator? Det är nog en trend som kan växa sig starkare. Det talar för kortare mobiliteter och blended mobility. Vi bör även ha ett hållbarhetsperspektiv och se till Agenda 2030 - miljöfrågan spelar ju också in. Anders (UHR) instämde och framförde att flera lärosäten redan erbjuder specialbidrag för studenter för att resa med tåg och tillåter även att längre restid kan ingå i utbytestiden.

Lena Bruce tycker att spaningen om att morgondagens ungdomar eventuellt inte kommer vilja resa ut lika mycket är intressant och väcker andra tankar. Unga vet hur man kan skapa relationer digitalt, så kanske kommer vi att se "färre men mer *genomtänkta* resor". Perspektivet om att den kulturella upplevelsen på plats är viktigt. Kommer upplevelsen delas upp, utbildning – kulturupplevelser? Värt att diskutera detta mer i forum.

Kan dessa eventuellt förändrade trender i hur studenter rör sig få konsekvenser för gapet mellan antalet inresande och utresande undrar Ylva Fältholm. Om spaningarna slår in om att färre svenska studenter åker ut samtidigt som intresset för att komma till Sverige är fortsatt högt. Då ökar gapet ytterligare. Hur kan vi jobba med dessa utmaningar och att gapet inte ska öka som en konsekvens av flygskam? Blended mobility är en intressant möjlighet. Det kan vara speciellt viktigt inom vissa studieområden där förre åker ut och för äldre studenter med familj; som exempel nämner hon att det är särskilt svårt att få till mobiliteter på lärarutbildningen och inom sköterskeutbildningar.

Anders Ahlstrand spelar in vikten av att få till ett internationellt perspektiv på hemmastudierna framöver (internationalisering på hemmaplan). Det blir extra viktigt, särskilt om man ser ökning av s.k. "blended mobility". Utifrån detta är även informationen som CSN nämnde om nuvarande begränsningar i studiestödssystemet intressant.

Anna Lundh refererar till ett IAU seminarium där en av talarna, Eva Egron-Polak, betonade det kulturella som särskilt viktigt. Vad är syftet med utbytet? Eftersträvar man den kulturella upplevelsen eller är det för akademiska avsikter? Anna fortsätter med att nämna att en vanlig kommentar från dem som deltog i Grundutbildningsrådets utbyten på 90-talet, då det fanns krav på mobilitetsperioder om minst 3 månader, var att lärosätet inte alltid tog tillvara på de erfarenheter som lärarna tog med sig hem. Det är bra att reflektera över vad man vill åstadkomma med internationalisering och hur man organiserar den. Det är inte självklart att studenters och lärares erfarenhet kommer fler till del.

Tuula Kuosmanen summerar redovisningarna och diskussionen med att konstatera att allt verkar ha fungerat väl trots pandemin. De långsiktiga konsekvenserna tycks dock svårare att sia om. Vi kommer att få anledning till att återkomma till dessa. Sekretariatet sammanfattar redovisningarna och diskussionen i en PM som kan publiceras fristående från mötesanteckningarna.

Återrapportering från arbetsgruppen för migrationsfrågor, om antagningsbesked till gemensamma mastersprogram och start- respektive slutdatum till internationella studier

Markus Filipsson, Migrationsverket

Arbetsgruppen hade nyligen möte. Migrationsverket har tagit fram olika checklistor. Senast tittade arbetsgruppen på checklistan för mobilitetsstudier, d.v.s. vad som behövs när en person söker uppehållstillstånd för studier inom ramen för EU-program där upplägget är att studierna bedrivs i flera länder, t.ex. inom Erasmus Mundus. Arbetsgruppen diskuterade ett förslag till checklista med exempel på hur antagningsbesked och intyg kan tänkas se ut.

Kommande steg i gruppens arbete är att behandla prioriteringsordningen av frågor. Arbetsgruppen har bett om att få synpunkter från gruppmedlemmarna om vilka ärenden gruppen bör prioritera framöver. Tidigare prioriterade områden har varit:

- Problematik med heltidsstudier
- Studietid kontra tillståndstid
- Intyg om sjukförsäkring
- Falska och manipulerade handlingar

Gruppen har också bevakning på flera andra frågor, till exempel statusbyte och studieflykt. Möjligt att nya frågor kan komma upp i.o.m. covid-19.

Markus avslutar med att flagga för ett arbete med ett förslag till ny visumförordning som skulle kunna få konsekvenser för inresande studenter från och med år 2022. En möjlig förändring är ökad biometriupptagning för att kunna få uppehållstillstånd, i syfte att förbättra säkerheten. En annan möjlig förändring är att biometrin måste tas innan man reser in i landet. Det kan i så fall påverka dem som kommer från viseringsfria länder som idag kan lämna biometri i Sverige. Det skulle också innebära ökad belastning och krav på utlandsmyndigheterna. Det har också varit tal om att handläggningen inte får påbörjas innan biometriupptagningen gjorts, vilket hade varit

väldigt stor förändring. Migrationsverkets tanke är att detta skulle kunna vara separata processer, så att viss handläggning kan påbörjas parallellt med att biometriprocessen sker. Eventuellt kommer det att behövas en extern aktör för att ta upp biometri.

Tuula Kuosmanen avslutar även denna punkt med att konstatera att får vi anledning att återkomma till frågan. En uppdatering vid nästa möte är lämpligt.

Återredovisning om uppdaterad kartläggning av forummedlemmarnas nätverk för internationalisering

Mikael Olsson, UHR

Syftet med kartläggningen var att se vilka nätverk som har bäring på internationalisering. 40 unika nätverk med 54 parter hade rapporterats in i våras. Listan över dessa diskuterades på förra forummötet och har uppdaterats av forumrepresentanterna under sommaren och hösten. Nu består listan av 48 unika nätverk. De flesta tilläggen gjordes av SUHF.

Frågan är nu vad Forum vill göra med listan. Ska den användas internt eller externt på webb? Ska den vara sökbar och i vilket format? Och vilka variabler är intressanta att inkludera i en lista. Mikael föreslår ett antal variabler. Vore det mest intressant att listan kompletteras med en rapport som i katalogform återger innehållet? Ska den vara distribuerad eller passivt upplagd på webb?

Andreas Sandberg undrar var vi skulle kunna publicera ett sådant underlag? Om Forum publicerar en sådan lista bör vi också vara noga med att bestämma om hur vi ska underhålla den.

Cilla Häggkvist ber att få en rekapitulering av syftet med listan. I sin nuvarande form känns den som ett internt dokument. Publiceras den kommer den att behöva uppdateras kontinuerligt. Anders Ahlstrand påminner om att Internationaliseringsutredningen lyfte behovet av ökad samverkan. Ett första steg till bättre samverkan är kunskap om vilka befintliga nätverk som finns.

Cilla för fram att om det är vi själva som vill ha det så kanske vi bör se detta som en pilot för att se hur det blir, innan vi beslutar hur vi ska göra framöver. En lista behöver, som Andreas nämnde, uppdateras varje år för att fylla sitt syfte.

Agneta Marell berättar att SUHF:s expertgrupp för internationalisering också har kartlagt nätverk. Denna kartläggning har dock tagit in ett bredare spektrum av nätverk. Den listan uppdateras och kvalitetssäkras löpande. Vi kan länka till SUHF:s lista från forumsidan.

Anna Lundh pekar på att om man ska publicera externt behöver den uppdateras eftersom förändringar sker år efter år, vilket man då måste ha med i beräkningen. Vi bör noga väga nyttan från arbetsinsatsen. Ett alternativ är att göra en ögonblicksbild som publiceras som en PM. Mikael håller med Anna men betonar att även en ögonblicksbild är en bild som kan vara av nytta. Listan, kompletterat med en "kappa" om vad listan beskriver och varför arbetet har gjorts, skulle kunna vara värdefull.

Tuula Kuosmanen summerar diskussionen med att konstatera att en aktiv lista inte är aktuellt. Sekretariatet sammanställer listan i en överskådlig form och skriver en kort inledning för att sedan publicera den som en PM.

Innan Mikael stänger ner presentationen tackar han också för sig och berättar att han nu avslutar sitt arbete i Forum.

EUniQ-projektet – ett europeiskt projekt för kvalitetssäkring av Europauniversiteten

Loulou von Ravensberg, UKÄ

Loulou inleder med att berätta kort om Europauniversiteten. Svenska lärosäten har varit framgångsrika i ansökningarna och deltar i flera projekt. I pilotomgångens beviljade projekt ingår svenska lärosäten i sex allianser. Kvalitetssäkring måste ingå som en integrerad del i alliansernas arbete. Tanken är att de samarbetande lärosätena ska kunna uppvisa ett mervärde, uppvisa resultat som är större än vad varje enskilt lärosäte skulle kunna uppvisa.

Uppdraget att utveckla en metod för att kvalitetssäkra dessa alliansers arbete gick till den nederländsk-flamländska utvärderingsorganisationen NVAO. NVAO leder projektet EUniQ, European Framework for Comprehensive Quality Assurance of European Universities, där UKÄ ingår. Kvalitetssäkringssystemet som tas fram i projektet är tänkt att gälla även framtida universitetsallianser inom European Universities Initiative.

I pilotprojektet att ta fram en kvalitetssäkringsmetod har fyra universitetsallianser valts ut. I två av dessa ingår svenska lärosäten, EUTOPIA (GU) och UNITÉ (KTH).

Projektet ska utvärdera hur långt allianserna har kommit när det gäller att bygga upp ett utvärderingssystem för alliansen – inte hur de uppfyller målen i ansökan. Varje allians sätter upp sina egna strategier/visioner, mål och kvalitetssäkringssystem, men det är viktigt att det är ett gemensamt system för alliansen.

NVAO har bjudit in åtta andra kvalitetssäkringsorganisationer, bland andra UKÄ att delta i projektet. Kvalitetssäkringsorganisationernas huvuduppgift är att leverera en utvärderingsexpert som deltar i en av de fyra pilotprojekten och inom ramen för detta projekt rapporterar direkt till NVAO. Projektet har också en styrgrupp (resonance group) med representanter från utbildningsdepartement eller motsvarande. Sverige ingår dock inte i denna grupp. Intressenter, exempelvis ENQA, ESU, EUA och BFUG (Bologna-follow-up-Group) har involverats.

Själva bedömningsarbetet kommer att genomföras på liknande sätt som vanliga kvalitetsutvärderingar med en bedömarpanel bestående av tre akademiska experter varav en student och därutöver två utvärderingsexperter från de övriga kvalitetssäkringsorganisationerna.

Projektet har valt ut 5 bedömningsområden:

- a) VISIONEN – What is the European University's vision on the quality of its education and, where possible, (its vision) on research, innovation and service to society?
- b) GENOMFÖRA – How will the European University realise its vision?
- c) UPPFÖLJNING – How does the European University monitor to what extent its vision is actually realised?
- d) FÖRBÄTTRING – How is the European University working in improvement?
- e) INTERNATIONELL STANDARD – How is the quality of the European University's provision assured in an internationally accepted manner (ESG)

Under hösten 2020 görs platsbesök hos de fyra utvalda allianserna. Bedömaregrupperna skriver en rapport som allianserna får läsa och lämna synpunkter på avseende faktafel före årsskiftet. I mars 2021 kommer resultaten att offentliggöras på en konferens i Riga, Lettland.

Loulou avslutar med att nämna några utmaningar man har sett i projektet: Brittiska lärosäten ingår i flera allianser; finansieringen på sikt efter år 2022 – det gäller ju att allianserna kan visa att de verkligen får ett mervärde; att universiteten tycker att det är värt att samarbeta; och implementeringen av utvärderingssystemet för kvalitetssäkring av gemensamma program.

Anders Ahlstrand frågar Loulou om hur de fem bedömningsområdena (a-e) togs fram? Loulou berättar att bedömningsområdena behandlats under en ganska lång period och varit föremål för flera remissrundor, bland annat hos styrgruppens medlemmar och hos intressenterna.

Tuula Kuosmanen tackar Loulou för presentationen och konstaterar att även detta ämne kan Forum få anledning att återkomma till.

Återredovisning av insatser med koppling till internationaliseringsutredningen

Anders Ahlstrand, UHR

Under förra mötet i Forum diskuterades vilka av Internationaliseringsutredningens förslag och rekommendationer som kan genomföras eller har genomförts utan att Regeringen har fattat beslut om utredningens förslag. Sekretariatet hade listat utredningens förslag i excel. Listan skickades ut till forumrepresentanterna med uppmaningen att kommentera vilka av förslagen den egna organisationen jobbar med eller som den finner särskilt angelägna.

Anders presenterar en lista (se separat power point) med ett dussin punkter baserat på det som flera av forumrepresentanterna har rapporterat som särskilt angelägna, eller där åtgärder redan har vidtagits. Frågan är huruvida listan innehåller punkter som Forum skulle kunna fokusera på nästa år.

Några punkter ur listan:

Migrationsrättsliga aspekter, flera förslag: ökad förståelse och dialog, kortare handläggningstider, antagningsprocess i samklang med UT-processen m.fl.
– Finns det ytterligare frågor som Forums migrationsgrupp kan ta upp?

Avgiftsskyldiga studenter: UHR och UKÄ uppdrag att utreda hur gruppen studieavgiftsskyldiga kan följas från anmälan till examen via regelbunden statistik eller i särskilda uppföljningar.

– Det är snart 10 år sedan avgifterna infördes. Kan det vara dags att göra en uppföljning med data från UHR, lärosätena, migrationsverket och UKÄ för att följa hela processen?

CSN hade innan mötet kontaktat forumsekretariatet om att de gärna ser mer fokus på utresande studenter och pekade bland annat på tillgodoräknandefrågan. Tillgodoräknandefrågan tas också upp i internationaliseringsutredningen, bland annat föreslår man att UKÄ ska få i uppdrag att utvärdera tillgodoräknande av utbytesstudier. Vidare rekommenderas lärosätena att förbättra processerna kring beslut om tillgodoräknande. Anders nämnde att frågan hade varit uppe tidigare i Forum men att

det kanske är läge att titta på frågan utifrån flera myndigheters och lärosätens perspektiv.

Då vi inte hinner diskutera listan ber Tuula alla att titta på listan och meddela sekretariatet under kommande veckor ifall man ser att något ur den skulle vara angeläget att ta upp i Forum under 2021. Själv nämner hon tillgodoräknandefrågan som ett möjligt tema för något av mötena möjligen men en mindre kartläggning från UHR, CSN och UKÄ som underlag. Återkom gärna till sekretariatet om vilka resurser som finns för att göra en sådan kartläggning,

Tema inför 2021?

Tuula Kuosmanen, UHR

Se avslutande kommentaren i punkten ovan.

Övriga frågor & nästa möte

På basis av svaren i anmälan om vilka datum som passar under 2021 föreslår Tuula att 2021 års möten ska ske **torsdagen den 25/3-21** (ev. med fokus på tillgodoräkning) och **onsdagen den 6/10-21**.

Tuula tackade för representanternas aktiva deltagande och konstaterar att det fungerade bra även att ha möten i Skype. Det är troligt att även vårens möte kommer att behöva genomföras digitalt.

Mötet avslutas